

Verkoop onderneming aan kinderen

Waar moeten ouders van een eenmanszaak of een vof (vennootschap onder firma) op letten bij de verkoop van de onderneming van de zoon of dochter? Dit artikel benoemt de belangrijkste zaken en gaat in op de consequenties van bepaalde keuzes.

Inhoud van het artikel

- Overdracht eenmanszaak
- Samenwerkingsverband (VOF) met kinderen
- Staken onderneming: afrekenen met de Belastingdienst
- Stakingslijfrente, uitstel belastingheffing
- FOR en desinvesteringsbijtelling

Overdracht eenmanszaak

Als de ouder de enige eigenaar is van de eenmanszaak en de ouder verkoopt het bedrijf, dan ziet dat er als volgt uit.

De ouder verkoopt de eenmanszaak aan een van de kinderen. De Belastingdienst kijkt bij dit soort transacties kritisch mee en ouder en kind zullen – via een bedrijfswaardering – een marktconforme prijs met elkaar moeten afspreken. De opvolger financieert de koopsom met eigen geld of met geld van de bank. De opvolger neemt de werkelijke waarde van de bezittingen en schulden over en creëert daarmee een afschrijvingspotentieel voor de toekomst.

Samenwerkingsverband (VOF) met kinderen

Het is voor families vaak prettig om het bedrijf niet in één klap over te laten gaan op de nieuwe generatie, maar eerst een samenwerkingsverband aan te gaan. Een vof of een cv zijn dan gebruikelijke rechtsvormen. Er zijn verschillende mogelijkheden.

- VOF met beide ouders die wordt opgevolgd door een zoon of dochter in een eenmanszaak.
- Zoon of dochter hebben een partner die mee gaat werken in als ondernemer in een vof.

De voordelen van een samenwerkingsverband zijn:

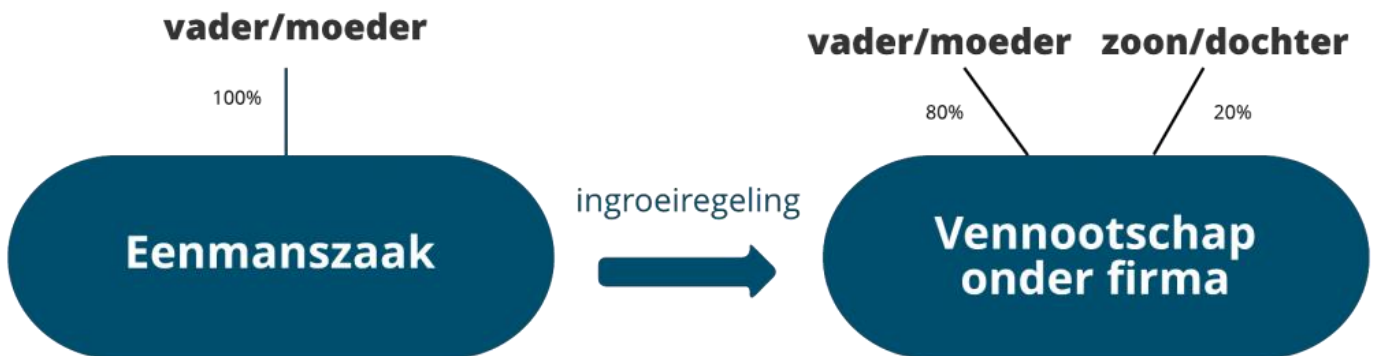
1. Ouders blijven betrokken bij het bedrijf en kunnen het kind de kneepjes van het vak leren.
2. De zoon of dochter bouwt al kapitaal op ter financiering van de bedrijfsopvolging.
3. De zoon of dochter wordt fiscaal ondernemer en profiteert ook, onder voorwaarden, van de ondernemersfaciliteiten.
4. Op termijn kunnen ouders gebruik maken van de geruisloze doorschuiving in plaats van een ruisende verkoop.

In een overeenkomst leggen ouders en kind gezamenlijk vast wat er door partijen wordt ingebracht. De ouder brengt het bedrijf in met eventuele stille reserves en goodwill. De zoon of dochter kan zich bijvoorbeeld inkopen via een (tijdelijk) lager winstaandeel, terwijl de ouder als overdrager een (tijdelijk) hoger winstaandeel krijgt.

Als de ouder een eigen bedrijfspand bezit en een deel hiervan aan de zoon of dochter overdraagt, is bij deze constructie mogelijk overdrachtsbelasting verschuldigd.

Tip: Behoud het bedrijfspand voorlopig aan de ouder, zodat er nog geen belastingheffing volgt.

De structuur ziet er in het eerste jaar bijvoorbeeld als volgt uit:

Het jaar daarop past u dan bijvoorbeeld de winstverdeling tot een winstaandeel van 60 procent voor u en 40 procent voor uw zoon of dochter. Zo werkt u dan toe naar een volledige bedrijfsopvolging.

Staken onderneming: afrekenen met de Belastingdienst

De overdracht van een onderneming is fiscaal gesproken een 'staking' van die onderneming. U moet met de Belastingdienst afrekenen over de koopsom van de onderneming minus de boekwaarde zoals opgenomen op de balans. Kort gezegd bestaat de koopsom uit de boekwaarde die op de balans staat, de meerwaarde in de aanwezige bedrijfsmiddelen en de goodwill. Voor waardering van de onderneming zie ook: Het belang van een waardebeoordeling. Overleg ook met uw accountant of fiscalist of er sprake is van goodwill binnen de onderneming. Dit hangt onder andere af van de winstpotentie, de locatie en de branche waarin u werkt.

Een alternatief voor direct afrekenen is het doorschuiven van de belastingclaim naar de opvolger. Voor doorschuiven van de belastingclaim zie: geruisloze doorschuiving aan kinderen.

Stakingslijfrente, uitstel belastingheffing

De winst bij de overdracht wordt stakingswinst genoemd. Het is niet noodzakelijk die direct met de Belastingdienst af te rekenen. De stakingswinst kan geparkeerd worden

in een zogenaamde stakingslijfrente. De belastingheffing wordt dan uitgesteld totdat de lijfrenten uitgekeerd worden.

Tip: *Verwacht u dat u binnen een paar jaar in een lagere belastingschijf valt, bijvoorbeeld omdat u dan 65 wordt, laat de uitkeringen dan na die tijd ingaan.*

De hoogte van de maximale stakingslijfrente is afhankelijk van uw leeftijd en of er eventueel sprake is van arbeidsongeschiktheid. De maximale stakingslijfrenteaf trek bedraagt € 112.667 (2017). Als u kiest voor een direct ingaande lijfrente of u heeft ten tijde van de staking een leeftijd bereikt die ten hoogste vijftien jaar lager is de geldende pensioengerechtigde leeftijd dan wordt het maximum verhoogd naar € 225.323 (2017). Over al het meerdere moet u direct afrekenen tegen het progressieve tarief (maximaal 52%)

FOR en desinvesteringsbijtelling

Houd bij het berekenen van de stakingslijfrente(aftrek) rekening met opgebouwde FOR (fiscale oudedagsreserve) en al afgetrokken pensioenpremies. Bij staken valt uw opgebouwde FOR vrij en moet u daarover afrekenen. Ook voor de FOR kunt u een lijfrente bedingen, waarmee u belastinguitstel creëert. Volledigheidshalve: in het stakingsjaar zijn de mkb-winstvrijstelling (14% in 2017) en de stakingsaftrek van € 3.630 van toepassing.

Ook moet in het jaar van staking de desinvesteringsbijtelling worden toegepast. Indien de ouder in de afgelopen 5 jaar investeringsaftrek heeft gehad, dan moet er een bijtelling plaats vinden over de werkelijke waarde van het investeringsgoed.

Geruisloze doorschuiving naar kinderen

Normaliter moeten ouders bij een overdracht van de onderneming de fiscale claim afrekenen. Bij geruisloos doorschuiven hoeft dat niet direct.

Geruisloos doorschuiven

Binnen de fiscale wetgeving is het mogelijk uw onderneming zonder afrekenen met de Belastingdienst (geruisloos) door te schuiven naar uw zoon of dochter. Hij of zij moet ten minste 36 maanden als medeondernemer verbonden zijn aan die onderneming of ten minste 36 maanden bij u in dienst zijn geweest.

Deze doorschuiffaciliteit (ex. artikel 3.63 Wet IB 2001) komt de gevallen tegemoet waarbij uw kind de financiering niet rond krijgt en als u als ondernemer over geen of te weinig liquide middelen beschikt om de belasting over de stakingswinst te kunnen betalen. In deze gevallen kan uw zoon of dochter de koopsom aan u schuldig blijven. De overdracht ziet er dan als volgt uit:

Uw zoon of dochter neemt de (fiscale) boekwaarde van de bezittingen en schulden van uw onderneming over zoals opgenomen op de balans op het moment van overdracht. Een nadeel hiervan is dat uw kind geen investeringsaftrek bij de overname kan claimen. Aangezien de openingsbalans niet de werkelijke waarde laat zien, kan dit in de toekomst een probleem opleveren bij een financieringsaanvraag bij de bank. Bij de geruisloze doorschuiving dient uw zoon of dochter er rekening mee te houden dat hij/zij in de toekomst dient af te rekenen over de goodwill en meerwaarden binnen de onderneming. Bij de berekening van de koopsom moet derhalve rekening worden gehouden met een belastinglatentie. De belastinglatentie drukt de koopsom. De latentie is vaak afhankelijk van de afschrijvingsperiode. De faciliteit houdt in dat u bij de overdracht van de onderneming niet hoeft af te rekenen over de meerwaarden en geen eventuele desinvesteringbijtelling hoeft te doen. Uiteraard dient uw zoon of dochter een zakelijke prijs voor de onderneming te betalen, waarover een rente moet worden berekend. Deze rente is voor uw zoon of dochter aftrekbaar van de winst. De rente is bij u niet rechtstreeks belast. U dient de vordering in box 3 (vermogensrendementsheffing) op te geven, waarover u jaarlijks 1,2% belasting verschuldigd bent.

Bedrijfspand

In beginsel dient heel de onderneming te worden overgedragen. Bezit u een bedrijfspand en wilt u het pand behouden voor uw pensioen, dan is het mogelijk het pand achter te houden, het is dan geen onderdeel van de overdracht. U draagt het feitelijk over van uw ondernemingsvermogen naar uw privé vermogen. Als er meerwaarden in het pand zitten, moet daar wel over afgerekend worden. De belastingheffing kan worden uitgesteld door een stakingslijfrente te bedingen. U gaat dan pas belasting betalen als de lijfrente-uitkeringen volgen. Een eventueel zogenaamd buitenvennootschappelijk pand (u bent bijvoorbeeld vennoot in een VOF, waarbij het bedrijfspand uw eigendom is en niet van de andere vennoot) kan ook onder de faciliteit worden doorgeschoven.

Melding aan Belastingdienst

In het jaar van overdracht dient u als overdrager samen met uw kind vast te leggen dat de onderneming onder de faciliteit worden overgedragen. Deze vastlegging dient met de aangifte naar de Belastingdienst te worden gestuurd. In het jaar van staken is de MKB-winstvrijstelling overigens niet van toepassing. Wel kan bij een stakingslijfrente de vrijstelling worden benut. De oudedagsreserve (FOR) kan niet aan uw kind worden overgedragen. Hier dient u over af te rekenen. Wel kunt u voor de FOR een lijfrente bedingen. In het jaar van overdracht is uw aangifte inkomstenbelasting wat ingewikkelder dan normaal. Laat u dan ook bijstaan door een belastingadviseur.

Betrokkenheid

Wilt u na overdracht nog betrokken blijven bij de onderneming dan kunt u ook kiezen voor een gefaseerde doorschuiving, bijvoorbeeld eerst 50%. Feitelijk start u samen met uw zoon of dochter een vennootschap onder firma (VOF). U blijft dan fiscaal ondernemer totdat u uw volledige winstaandeel aan uw zoon of dochter heeft overgedragen.

De fiscale gevolgen zijn in beginsel hetzelfde als bij een volledige doorschuiving. De structuur ziet er dan als volgt uit.

Alternatieven

Een alternatief voor de geruisloze doorschuiving is de zogenaamde ruisende overdracht (afrekenen met de Belastingdienst). Ook in dit geval betaalt uw zoon of dochter een zakelijke prijs voor de onderneming. U kiest er dan voor om af te rekenen, maar mag de stakingswinst (grootweg: koopsom minus boekwaarde bezittingen en schulden) in een stakingslijfrente parkeren. U gaat pas belasting betalen als de lijfrente-uitkeringen volgen (vaak tegen lager 65+ tarief). Uw zoon of dochter neemt de werkelijke waarde van de bezittingen en schulden over en creëert daarmee een afschrijvingspotentieel.

Nog een alternatief is tijdig te kiezen voor overdracht van uw onderneming in een B.V.-structuur en na verloop van tijd de B.V.-structuur over te dragen aan uw zoon of dochter. Zie hiertoe: Verkoop aandelen aan kinderen. U brengt feitelijk eerst de volgende structuur tot stand, alvorens uitvoering te geven aan de bedrijfsopvolging.

Administraties
Belastingzaken
Bedrijfsadviezen

**Administratiekantoor
Henssen**

Administratiekantoor Henssen
Groenendael 233 f
8271 EM IJsselmuiden
hendrik@henssenadvies.nl
06-28791632

